

FİRİĞ

Filiz İlhan Ulucan



FİRİĞ

Filiz İlhan Ulucan

Genel Yayın Numarası: 373

ISBN: 978-605-81328-9-4

1. Basım, Ağustos 2022

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti.©2022
Kitapsaati©2022

Bu kitabın tüm hakları saklıdır.
Herhangi bir şekil ya da yöntemle çoğaltılamaz.
Sertifika No: 45550

Genel Yayın Yönetmeni: Serenay Dıraz

Grafik Tasarım: Hatice Kübra Demirel

Kapak Tasarımı: Özkan Karahan

Baskı ve Cilt:

Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Ticaret Anonim Şirketi

Beytepe Köy Yolu No.3 Bilkent, Çankaya/Ankara

Telefon: 0312 266 44 10

Sertifika Nu.: 46519



KİTAPSAATİ YAYINLARI

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti.

Bağcılar Mahallesi Şemsettin Günaltay Caddesi 283. Sokak Ata Apartmanı

No: 9/7 06670 Çankaya/Ankara Türkiye

Tel : (+90) 312 442 52 10

GSM : (+90) 530 108 99 76 Faks : (+90) 312 442 52 12

www.kitapsaati.com.tr

• [instagram.com/kitapsaati](https://www.instagram.com/kitapsaati)

• twitter.com/kitapsaati

Kar yağıyor, yağışı izlemek için pencereye yakın olan koltuğa çıktım. Annem pencerenin taşına ekmek kırıntısı dökmüştü. Serçeler yeme gelmeye başladı. Önce benim varlığımdan tedirgin oldular, tam taşa konacakken beni görüp kaçtılar sonra bana aldırmayıp kanatlarını çırpa çırpa yemlerini yediler. Sonra küçük kanatlarını titrek titrek çıkararak karların içinde kayboldular. Buharlanan camlara resimler çizdim. Kuşlar, ağaçlar, kardan adam yapan çocuk... Evde pek alışık olmadığımız bir sessizlik hâkimdi. Bu sessizliği sobadan gelen çıtırtılar bozuyordu. Kardeşim Mehmet hastaydı. Kızamık çıkarıyordu. Hastalığın getirdiği ateş onu halsiz bıraktı. Mehmet divanda yarı baygın bir şekilde uyuyordu. Babaannem yerde halının üzerine serdiği çivit mavisî çarşaflarla yorgan kaplıyordu. Arada bir yorgandan başını kaldırıp, kardeşimden gelen hırıltıları dinleyip geri yorganı kaplamaya devam ediyordu. Annem mutfakta yemek yapıyordu. Mutfağın kapısını açık bırakıp kardeşimin ayakucuna oturdu. Bütün evi mutfaktan gelen yemek kokuları sardı. Annem, divan yastıklarının arkasına koyduğu örgüsünü alıp örmeye başladı. Bu sırada kapı çalındı. Kardeşimin uyanmasından korkan annem hemen fırlayıp kapıyı açtı. Amcamın çocukları Gökmen ve Gökay'ı kapıda gören annem, parmağını ağzına götürüp çocuklara "Sessiz olun, kardeşiniz hasta. Sabaha kadar uyumadı, biraz uyusun da kendine gelsin." dedi. Gökmen ile Gökay'ın arkasından yengem ile amcamın kızı Çiğdem geldi. Gökmen ile Gökay doğruca babaannemin kapladığı yorganın üzerine atladı. Yorganın üzerinde hoplayıp zıplamaya, bağırıp çağırmaya başladı. Babaannem ne kadar "Yapmayın, etmeyin. Doğru durun!" dese de sözünü dinlemedi. En sonunda yengeme dönüp "Kızım, şunları evine götür! Yatır, uyut, ne yaparsan yap! Burada bir sürü iş var. Bu yorganlar kaplanacak ki akşam bunlarla yatılacak. Kış günü! Şimdi akşam olur..." dedi.



Yengem oğlanların kollarından çekiştirerek “Sonunda kovulduk da!” dedi ve onları eve götürdü. Kapıyı üzerlerine kapadı ve tekrar Çiğdem’i almaya geldi. Babaannem, “Çiğdem’e dokunma, o burada dursun. O bir şey yapmaz...” dese de yengem Çiğdem’i yerden zorla kaldırarak, eve gitmek istememesine rağmen, kolundan çekiştirerek götürdü.

Yengem evine girince annem bizim dış kapıyı kapattı. Yengemin evi bizim açık kapıdan görülebiliyordu. Çünkü yengemlerle karşılıklı iki dairede oturuyorduk. Annem kapıyı kapattıktan sonra babaanneme “Yengemi küstürdük galiba anne.” dedi. Babaannem de: “Çocukları doğru mu duruyor. Ne durdan anlıyorlar ne de sustan. Küserse küssün de küsmez ki kızım.”

Annem yeniden mutfağa girdi. Babaannem yerden kalkmadan, kapladığı yorganı dizlerinin üzerinde dörde katladı. Yerden yavaşça kalktı. Belini doğrultmadan yorganı alıp annemin odasındaki sandığın üzerine koydu. Babaannem odadan çıkarken belini yavaş yavaş doğrultup, kardeşimi uyandırmaya çekinerek “Ayşe” dedi. Annem mutfaktan başını uzattı. “Kızım işin yoksa (koltuğun üzerindeki çarşafı göstererek), şunları katlayalım.” Annem babaanneme “Ben onları ütölemek için oraya koydum” dedi. Babaannem de “Çarşafı ütölemeye lüzum yok, şunları ütölesen yeter” diyerek dedemle babamın gömlek ve pantolonlarını gösterdi.

Annem ile babaannem çarşafın uçlarından tutup kendilerine doğru gerdirdi. Kırışıkları açılan çarşafı katlayıp kaldırdılar. Annem hemen ütüyü getirip prize taktı. Ütünün ısınmasını beklerken yemek masasının üzerine kalın bir örtü serdi. Babaannem “Kızım sen yorgun değil misin? Ütüyü yarın yapsaydın” dedi. Annem “Yapayım da ortadan kalksın, aklım şimdi bunlarda kalır” dedi.

Babaannem balkon kapısına doğru yürüdü ve camdan sağa sola bakıp “Kış fena bastırıldı, Allah fakirin fukaranın yardımcısı olsun,” annem de “Âmin” dedi. Babaannem balkon kapısının altını eliyle



yokladı: “Buradan çok soğuk geliyor. Buradan gelen soğuğu keselim.” Odasına gidip küçük bir kilim getirerek kapının altını kapattı.

Babaannem, kardeşime baktıktan sonra anneme “Oğlan sestem uyanmadı. İyi uyudu” dedi. Annem de: “Sabaha kadar uyumadı. Ağladı, durdu. Sesimizden dedesini de uyutmadık. Hepimiz sabaha kadar ayaktaydık.” Babaannem “Ben duymadım” dedi. Kardeşimin ağladığını ben de duymadım. Kardeşim hastalandığından sonra, hastalık bana bulaşmasın diye, babaannem beni yanına aldı. Gece babaannemle birlikte babaannemin odasında uyuyoruz. Babaannem anneme “Ateşine baktın mı, ateşi var mı?” diye sordu. Annem “Geceki kadar yok ama biraz var” dedi. Babaannem “Buna şükür” dedi. Sonra da anneme “Yorulduğum kızım ben, sabah ezanından beri ayaktayım, biraz uzanacağım” dedi. Sonra da bana: “Gel yavrum, seninle biraz uzanalım, sen de çok erken kalktın. Sen yorulmadın mı daha?” diye sordu.

“Hayır, yorulmadım, benim uykum gelmedi” diye karşılık verdim. Annem de bana kızarak “Sabahtan beri ayaktasın. Biraz da sen yat dinlen, ne olursun? Senin ne kadar çok canın varmış böyle!” dedi.

“Yatmayacağım, benim uykum yok” diye sesimi yükseltince kardeşimin uyanmasından korkan annem ve babaannem “Sus! Sus da yatma!” dediler. Babaannem anneme “Dokunma şuna, akşam erken yatar” diyerek odasına yatmaya gitti. Giderken “Ayşe, ateşi geçmeden sobaya kömür atıver kızım” dedi. Annem masada ütü yaparken, pencereye dayanmış koltuğun üzerine çıktım. Camdaki buhara çizdiğim resimler su olup taşın oluşuna akmıştı. Balkonda çamaşır ipinde asılı olan çamaşırlar ipten donmuş, kaskatı kesilmişti.

Camdan, yağın karı izledim. Annem ütü bitirdikten sonra kardeşimin yanına gitti. Elini kardeşimin alınına koyup biraz bekledi. Kardeşimin ateşinin düşüp düşmediğini anlayamadığı için dudağını kardeşimin alnında birkaç kez gezdirdi. Doğrulup sessizce “Çok şükür” dedi.

Mehmet, annemi yanında hissetmiş olmalı ki, yerinden oynadı. Elini alnına götürdü. Sonra yeniden uykuya daldı. Annem kardeşimin uykuya dalmasını bekledikten sonra yine kardeşimin ayakucuna oturup örgüsünü örmeye devam etti. Sonra birden “Eyvah unuttum! Soba geçiyor!” diyerek yerinden kalkıp hemen dış kapının yanındaki askılıktan hırkasını alıp omuzlarına attı. Bana “Arkamdan gelme, kovayı alıp geleceğim” dedikten sonra kapıyı aralık bırakarak evden dışarı çıktı. Hemen koltuktan inip annemin arkasından kapıya gittim. Aralık kapıdan annemi izlemeye başladım. Annem çatıya çıkan merdivenin altına gitti.

Babam ile dedem merdivenin altındaki boşluğa kırdıkları odunları dizer, kömür kovalarını kömürle doldurup buraya koyardı. Annem kömür dolu kovayı aldı. Merdivenin altındaki dizili odunlardan birkaç tane alıp kömür kovasının üzerine koydu. Evin kapısına doğru yürümeye başladı. Annemin kapıya doğru yürüdüğünü görünce içeri koştum.

Annem kapıyı ayağıyla ittirip doğru sobanın başına gitti. Sobanın üzerindeki su dolu bakır güğümü yere indirip sobanın kapağını açtı. Birkaç tane odunu sobanın içine attı. Odunların tutuşmasını bekledi. Elindeki maşayla sobayı birkaç kez karıştırdı ama odunlar tutuşmadı. Sonra yere oturup sobanın alt kapağını açarak üflemeğe başladı. Ateş yine harlamadı. Bu sefer birkaç tane çırayı tutuşturup sobanın içine attı. Nihayet ateş harlayıp odunlar tutuştuktan sonra kömürü boca etti. Soba gürül gürül yanmaya başladı. Yere koyduğu güğümü sobanın üzerine yeniden koydu. Ellerini sobaya uzatıp ısıttı. Önünü ve arkasını ısıtıp yeniden kardeşimin yanına giderek örgüsüne kaldığı yerden devam etti. Ben de koltuğun üzerine çıkıp yeniden karı izlemeye devam ettim. Bir süre sonra sıkılıp annemin yanına gidip, dışarı çıkıp kardan adam yapmak istediğimi söyledim. Annem “Sen havanın nasıl soğuk olduğunu bilmiyorsun galiba. Donarsın” dedi. “Ben üşümem.” Annem: “Sen evin içerisinde de dışarıyı sı-

cak zannediyorsun. Dışarısı buz gibi.” “Ama kuşlar üşümüyor, kar da oyun oynuyorlar, onlar benden de küçükler.” Annem: “Sen yine ne çok konuştun! Yatıp, biraz uyur dinlenirsen dışarı çıkarabilirim.” “Peki ben uyurken kar çürümez mi?” Annem güldü: “Kar çürümez, çünkü hava çok soğuk.”

Babaannemin odasına doğru koştum. Babaannemin odasının kapısında “Ben babaannemin yanında uyumak istiyorum” dedim. Annem sert bir şekilde “Hayır, kadını uyandırırın” dedi. Oturduğu divandan kalktı. Odadaki diğer divana babaannemin yeni kapladığı yorganlardan birini ve bir de yastık getirdi. Bana divanı göstererek “Yat bakalım” dedi. İstemeyerek annemin hazırladığı yatağa yattım. Annem “Uyuyup dinlenirsen, söz veriyorum dışarı çıkaracağım” dedi ve üstümü örttü. “Hadi kapat gözlerini” dedikten sonra yine kardeşimin yanına gidip örgüsünü aldı. Gözlerimi kapattım. Ne kadar gözlerimi kapatsam da uykum gelmedi, uyuyamadım. Yatakta bir o yana bir bu yana döndüm. Annem bir taraftan örgüsüne ilmek atarken bir yandan da uyudum mu diye bana bakıyordu. En sonunda dayanamadı. “Aklın sıra beni mi kandırıyorsun. O gözlerin kıpır kıpır kıpır kıpır ediyor. Uyumazsan dışarı çıkamazsın.” Annem gözlerimi görmesin diye duvar tarafına döndüm, bir süre hiç kııldamadan yattım. Hareketsizlikten yorganın içinde terledim ve çok bunaldım. Bir süre sonra dönüp anneme baktım. Annem elinde örgüsüyle uyu-yakalmıştı. Ben de gözlerimi kapatıp annemin uyanmasını bekledim. Annem uyanınca ben de gözlerimi açtım. “Çok uyudum işte, kar çürümeden dışarı çıkacağım” dedim. Annem benimle dalga geçerek “Çok uyudun canım” dedi. “Yine de söz dinlediğin, uyumaya çalıştığın için, çık bakalım!”

Annem üstümü giydirdi. Atkımı bağlarken “Arka bahçeye sakın geçme. Bahçenin merdivenlerini kar örtmüş. Basamakları görmez, düşersin. Ön bahçeye git. Biraz oyna, ben seslenince de hemen gel” dedi. “Tamam anne.” Annem beni evden çıkardı. Evden çıkınca he-